

NİÇİN DEĞERLER EĞİTİMİ?

DEĞER NEDİR ?

- Mevlana Mesnevisinde “Değer Nedir?” diye sorar ve cevaplar:
- “Buğday ve un değerlidir. Asıl amaç ve ürün olan ekmek daha değerlidir.
- En değerli nedir? Tohumun ekmeğe dönüşmesine şükreden insan daha değerlidir.
- Bu insan sadece bedenini değil canını da beslemiştir. Önce yok olmuş sonra başak vermiştir.”

DEĞERLER EĞİTİMİ NEDİR?

Değerler Eğitimi, “Değerleri öğretmek için açık bir girişim” olarak tanımlanabilir.

NİÇİN DEĞERLER EĞİTİMİ?

Anne, babalar ve eğitimciler olarak sormamız gereken soruların başında şunlar gelir:

- İçinde bulunduğumuz ortam ve çevre istediğimiz değerlere sahip çocukları yetiştirmek için uygun mu?
- Biz her şeyi çocuklarımız adına düşünüp yaparken onlar sorumluluk sahibi olabilecekler mi?
- Televizyonlarda bu kadar şiddet içerikli programı seyrederken barışçı olabilecekler mi?
- Biz aşırı korumacı ve müdahaleci davranırken onların özgüvenleri gelişecek mi?
- Biz şimdi onlar mutlu olsun, üzülmesinler diye uğraşırken, onlar mücadele etmeden mutlu olabilecekler mi?
- Okullar, sadece akademik açıdan başarılı bireylerin yetiştirildiği kurumlar olarak mı düşünülmeli?
- Temel insanî değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek de okulun temel misyonları arasında değil mi?

- Çağın getirdiği olumsuz durumlar karşısında, okullar öğrencilerine rehber olabiliyor mu?
- Yükselen şiddet eğilimleri,
- Sahtekârlıkta artış (yalan söyleme, kopya çekme ve hırsızlık),
- Anne-babaya, öğretmene, yetkili kişilere karşı gelme,
- İş ahlâkında düşüş,
- Kişisel ve toplumsal sorumluluk bilincinde azalma,
- Kendine zarar verici davranışlarda (madde bağımlılığı ve intihar) artış vb.
- Değişen ve gelişen dünya ile beraber televizyon, bilgisayar oyunları, sinema, dergi, internet, oyuncaklar ve reklamlar aracılığıyla bütün dünya, artık çocuklarımızın sosyal çevresi olmuştur.
- Aile ve okul tarafından verilen değerlerle televizyon ve dış dünyanın verdiği değerler çoğu zaman farklılık göstermektedir. Bu noktada anne babaların işleri daha da zorlaşmaktadır.

Hızlı ve baş döndürücü şekilde değişim içinde olan değerler, bunlarla baş etmek zorunda kalan ve **değer karmaşası** yaşayan çocuklar için değer aktarımı çok daha önemli bir hâle gelmiştir. Ortak değerler oluşturamayan bir toplumun bütünleşme değil, tersine **toplumsal çözülme** yaşaması kaçınılmaz bir gerçektir. Çocuklarımızın zihinlerini bilgiyle doldurarak öğretim yaparken gönüllerini de sevgiyle donatıp onların ahlâklı birer fert olarak yetişmeleri için okullarımızda Değerler Eğitimi çalışması yapmamız gerektiğine inandık.

DEĞERLER EĞİTİM PROGRAMININ AMAÇLARI

Öğrencilere temel insanî değer ve erdemlerin kazandırılması, değerlere karşı duyarlılık oluşturulması ve onları davranışa dönüştürülmesi,

1. **Toplum tarafından kabul gören değerlerin uygun okul ortamı oluşturularak geliştirilmesi ve pekiştirilmesi.**
2. **Öğrencilerin sorumluluk duygularının geliştirilmesi.**
3. **Akademik bilgi ve gerçek hayatta rehberlik edecek ahlaki değerlerle donatılmış öğrencilerin yetiştirilmesi.**
4. **Kültürel kodların güçlendirilmesi,**
5. **Okul ve çevresindeki sosyal yaşamın ahlaki ve etik değerlere uygun olarak şekillenmesi,**
6. **“Ahlak temelli disiplin” kavramının yerleştirilmesi.**
7. **Öğrencilerde ahlaki bir topluluk bilincinin oluşturulması.**

DÜNYADA “DEĞERLER EĞİTİMİ”

Değerler Eğitimi, Yasayan Değerler Eğitim Programı (YDEP) adı altında 1995 yılında Birleşmiş Milletlerin 50. yıl dönümü kutlamaları için Brahma Kumar is'in hazırladığı uluslararası bir proje olarak uygulanmaya başlanmıştır.

UNESCO tarafından desteklenen bu eğitim, tüm dünya eğitimcilerinin ortak olduğu “Yaşayan Değerler Eğitimi” adlı bir eğitimidir. Demokrasi, adalet, özgürlük gibi evrensel değerlerin öğrencilere kazandırılmasında telkin yolu değil, ‘etkinlik temelli’ yaklaşımlar yaygın olarak kullanılmıştır. Ayrıca değerler eğitimine yönelik farklı yaş grubundaki öğrenci ve öğretmenler için materyaller geliştirilmiştir.

“**Daha iyi bir dünya için değerlerimizi paylaşalım**” isimli bu proje; iş birliği, özgürlük, mutluluk, dürüstlük, sevgi, alçakgönüllülük, barış, saygı, sorumluluk, sadelik, hoşgörü, birlik olarak 12 evrensel değere odaklanmıştır. YDEP, Mart 2000’de 64 ülkede 1800 okulda uygulanmaktaydı.

- Değerler eğitimi belirli bir süreyle sınırlanabilir.
- Amaç, çocukların yıl boyunca bu değerleri içselleştirmesidir.
- Bu konuda velilerimizin katkı ve desteklerini önemsiyoruz.

- Belirlenen değerlerin kazandırılmasına, sonraki eğitim-öğretim yıllarında da, gelişimsel süreçler dikkate alınarak devam edilecektir.
- Yapararak ve yaşayarak öğrenmenin etkisi düşünülerek çocukların aktif oldukları etkinlikler yoluyla değerleri özümsemeleri sağlanacaktır.

DEĞERLER EĞİTİMİNİ NASIL VERMELİYİZ?

Program, birbirini tamamlayan üç boyutta geliştirilmiş etkinlikleri içermektedir:

- (1) Sınıf İçi Etkinlikler,
- (2) Okul İçi Etkinlikler,
- (3) Aileye Yönelik Etkinlikler.

OKUL ETKİNLİKLERİ

- Okulun seçilen değeri destekleyecek görsel malzemelerle donatılması, (Okullarda bir pano sadece Değerler Eğitimi için ayrılıp düzenlenmelidir.)
- Okulda bulunan kulüplere ve ders dışı çalışmalara etkinlik önerileri hazırlanması ve bunların uygulanmasına liderlik edilmesi,
- Her değerın başlangıcında görevli öğretmen ve öğrenciler tarafından bütün okula o değerle ilgili tanıtım sunumu yapılması.
- Okul personelinin değerlerle ilgili olarak bilinçlendirilmesi,
- Çalışmalar sonucu ortaya çıkan ürünlerin sergilenmesi,
- Duvar gazeteleri, broşürler ve benzeri basılı materyaller hazırlanması,
- Çocukların özdeşim kurabilecekleri ve örnek alabilecekleri tanınmış kişilerin okulda konuk edilmesi,
- Okul genelinde ve sınıflarda proje çalışmaları gerçekleştirilmesi.
- (Özellikle ortaöğretim öğrencileri projeyi kendileri bulup uygulamalı)

SINIF ETKİNLİKLERİ

- Bu etkinlikler, temelde öğretmen görevlerini desteklemeye dönüktür.
- Ders programlarının içine yedirilmiş bu etkinlikler, **öğrenci merkezli ve aktif öğrenme** esaslıdır.
- Etkinlikler sınıf rehber öğretmenleri, sınıf öğretmenleri veya özel alan bilgisi gerektiren branş öğretmenleri tarafından uygulanır.
- Her sınıf bir pano düzenlemeli.

AİLEYE YÖNELİK ETKİNLİKLER

Çocuklarımıza kazandırmaya çalıştığımız bu değer ve davranışların **kalıcı** olması, okul-aile işbirliği sayesinde mümkün olacaktır. Değerler eğitimine aileleri de dâhil etmek için **Veli mektupları**yla ailelere bilgi verilecek, **okul web sitelerinde** ve **sınıf toplantılarında** değerler eğitimi konusunda bilgilendirmeler yapılacaktır

AİLE EĞİTİMLERİ ÖNEMLİ

- Ailelere değerler eğitiminin önemi kavratılmalı.
- İkna çalışmaları yapılmalı.
- Karakteri sağlam, değerleri özümsemiş bireylerin akademik başarıyı da yakalayacakları önemle vurgulanmalı.
- Veliye sonuç gösterilmeli, somut örnekler verilmeli.

Değerler Eğitim uygulamaları öğrencilerde dış disiplin yerine iç disiplini geliştirecek ve akademik başarıya da doğrudan etki edecektir.

Tek kanatlı kuş uçamaz. Sınıf içinde sınıf rehber öğretmenleri tarafından uygulanacak etkinlik örnekleri Rehberli servisi tarafından okullara temin edilecektir. Bu etkinlikler sadece birer örnektir. Değerler Eğitimi Okul Yürütme Komisyonu bu etkinlikleri geliştirip zenginleştirebilir.

Yapılan etkinlikler okullar arasında paylaşılabilir.

Elimiz Taşın Altında...

Değerlerle ilgili etkinlikler; **rehberlik ve serbest zaman etkinlik saatlerinde, etkinliklere uygun branş derslerinde, kulüp çalışmalarında ve ders dışı çalışmalarda ilgili öğretmen tarafından** yürütülecektir.

Bütün branş öğretmenleri ele alınan değere derslerinde muhakkak 3-5 dakika da olsa değinecek, öğrencilerle ilgili sorunlara yaklaşırken de seçilen değeri vurgulayacaktır.

“Eğer sizden sokakları süpürmeniz istenirse

Michelangelo'nun resim yaptığı,

Beethoven'in beste yaptığı veya

Shakespear'in şiir yazdığı gibi süpürün.

O kadar güzel süpürün ki herkes durup

burada dünyanın en iyi çöpçüsü yaşıyormuş desin.”

Marthin Luther KING